

Список літературних джерел:

1. Шевчук В.О.Макроэкономический контроль финансового и банковского секторов национального хозяйства Украины //Вестник НБУ – 1999-№5- С.15;
2. Вознесенский Э.А. Финансовый контроль в СССР.Москва.,1973г.;
3. Финансовое планирование и контроль: /Пер. с англ./ Под ред. М.А.Поукока и А.Х.Тейлора – М: ИНФРА – М,1996г.-480с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ НА МОЛОКОПЕРРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Зінченко О.В.

доцент Міжгалузевого інституту управління, м. Київ

Матеріальні витрати є одним з основних елементів собівартості продукції. Економія виробничих запасів, насамперед є суттєвим чинником збільшення обсягів виробництва, зниження собівартості продукції та підвищення рентабельності виробництва.

Проблеми розвитку та удосконалення обліку виробничих витрат та формування собівартості продукції присвячена значна кількість наукових праць відомих вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Аксьоненко А.Ф., Білуха М.Т., Валуєв Б.І., Герасимович А.М., Друрі К., Завгородній В.П., Кужельний М.В., Мних Є.В., Мюллендорф Р., Новиченко П.П., Палій В.Ф., Саблук П.Т., Савчук В.К., Сопко В.В., Шевчук В.О., Шеремета А.Д. Проте, питання обліку виробничих витрат та калькулювання собівартості продукції на молокопереробних підприємствах не розглядаються на достатньому рівні та потребують подальшого дослідження.

У молокопереробній промисловості основною сировиною є: незбиране молоко, вершки, масло-сирець, масло топлене, сир і бринза. Основними матеріалами є борошно, крохмаль, масло, яйця. На відміну від м'ясної промисловості цукор і сіль є основними матеріалами. Целофан, марля, бязь, шпагат, бирки є допоміжними матеріалами.

Підприємства, які обліковують сировину у виробництві за базисною жирністю, застосовують норми витрат молока, включаючи гранично допустимі його втрати при виробництві окремих видів молочної продукції (згідно Держстандартів). Недоліком є те, що обліку не відображають вміст у молоці білків та інших поживних речовин. Білок є найціннішим компонентом молока та молочної продукції і найбільше міститься у сухому знежиреному молоці. Показник вмісту сухого знежиреного молока в Англії введений в оцінку сортності сирого молока, при цьому за номінальну величину узято 8,5 %. У тринадцятьох штатах США встановлені вимоги щодо кількості сухого знежиреного молока в молоці, що заготовляється не менше 8,5 %. Тому, плата за молоко тільки за вмістом жиру унеможливило раціональне використання всіх компонентів сировини. Для цього необхідно застосовувати стандарти, які визначають кількість білка в молоці [1, 2, 3], встановити норму базисного вмісту й організувати облік за цими показниками. Норму вмісту білка в молоці слід установити для кожного регіону за результатами аналізу його хімічного складу.

Молокопереробні підприємства при відпуску запасів у виробництво переважно застосовують метод середньозваженої собівартості. Недоліком цього методу є те, що не дає змоги визначити відхилення фактичної собівартості продукції від нормативної за рахунок зміни цін на сировину. Оскільки надходить молоко на підприємства від значної кількості постачальників і за різними цінами,

Його середньозважена оцінка викривляє фактичну собівартість молочної продукції та не дозволяє встановити як вона змінюється внаслідок зміни цін, що значно ускладнює роботу бухгалтерії.

Враховуючи технологічні особливості молокопереробки, а саме короткий термін зберігання молочної сировини, сезонне надходження т інші чинники, а також для спрощення процедури поточної оцінки й обліку виробничих запасів, доцільно їх оцінку при відпуску у виробництво проводити за методом нормативних затрат згідно П(С)БО 9 „Запаси”. При встановленні величини нормативних затрат запропоновано кількісно-якісні характеристики молочної сировини враховувати відповідно до розроблених рецептур. При відпуску у виробництво молока пропонується його оцінку здійснювати на основі нормативної ціни, яка розраховується один раз на у місяць, згідно міжнародних та вітчизняних вимог щодо вмісту білка в молоці та інших компонентів.

Впровадження методу нормативних затрат сприятиме ефективному здійсненню оперативного контролю за рівнем використання виробничих запасів у виробництві, його застосування дасть змогу обліковувати відпуск запасів у виробництво відповідно встановлених нормативів, а відхилення фактичних цін на виробничі запаси від нормативних накопичувати на спеціально введених субрахунках. Це дасть змогу приймати необхідні управлінські рішення при виборі постачальників та сприятиме ефективності контролю використання виробничих запасів. Недоліком облікової практики молокопереробки є те, що при формуванні наказу про облікову політику не проводилось попередніх розрахунків щодо обрання методу оцінки вибуття запасів, що потребує доопрацювання.

Насамперед, слід налагодити облік зворотних відходів з введенням окремих субрахунків, оскільки значна частина знежиреного молока, відвійок і сироватки використовуються для виробництва цінних продовольчих товарів, є важливим компонентом у хлібовипіканні, кондитерському виробництві, фармацевтичній промисловості. Деяка кількість знежиреного молока і сироватки в переробленому чи не переробленому вигляді реалізується сільськогосподарським підприємствам. У зв'язку з цим, зворотні відходи, реалізовані на сторону або відпущені сільськогосподарським підприємствам, слід обліковувати на окремому субрахунку, а ті, які використовують в молочному виробництві - на іншому. Здебільшого вартість сироватки не включається до валової і товарної продукції. У результаті працівники підприємств молокопереробки матеріально не зацікавлені у збільшенні обсягу виробництва сироватки та у раціональному її використанні.

Слушною є думка А.С. Наринського, що не слід побоюватися великої трудомісткості обліку, побудованого на принципах високої аналітичності, оскільки найбільша частина витрат праці приходить на складання й обробку первинної документації, де деталізація облікової інформації давно вже здійснена [4, с.40].

Напрямами належної побудови обліку матеріальних витрат в умовах ринкових відносин є: удосконалення методів обліку і контролю використання матеріалів у господарській діяльності шляхом застосування бухгалтерської документації розробленої відповідно до особливостей галузі, введенням додаткових аналітичних субрахунків; системний облік витрат матеріалів за нормами, зміни норм і відхилень від норм за місяцями виникнення та центрам витрат, а також контроль процесів формування витрат виробництва. Усі зазначені вище пропозиції не суперечать національним П(С)БО та спрямовані на удосконалення облікового процесу молокопереробки.

Література

1. ГОСТ 13928-84. Молоко и сливки заготовляемые. Правила приемки, методы отбора проб и подготовка их к анализу.
2. Інструкція про проведення закупівлі молочної сировини у сільськогосподарських товаровиробників усіх форм власності та господарств населення, затв. Держсекретарем Мінагрополітики 25.03.02 р.
3. Методика определения массы молока коровьего заготовляемого при приемке, РД 10-02-02-8-87.
4. Наринский А.С. Повышать оперативность и аналитичность бухгалтерского учета. Бухгалтерский учет, 1979, № 1, с. 39-42.

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ “ДИРЕКТ – КОСТИНГ” НА ПІДПРИМСТВАХ МОЛОЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Мошковська О.А.

*доцент Київського національного
торговельно – економічного університету, к.е.н.*

Одним із альтернативних підходів щодо калькулювання повної собівартості готової продукції, який мав широке застосування за часів планової економіки, є підхід, коли в розрізі об'єктів калькулювання планується, обліковується і розраховується неповна, обмежена собівартість. Ця собівартість може включати тільки прямі затрати або тільки змінні, величина яких залежить від змін обсягів виробництва. Вона може калькулюватись на основі лише виробничих витрат, тобто витрат, які безпосередньо пов'язані з виготовленням конкретного різновиду готової продукції, виконанням робіт або наданням послуг, навіть якщо вони є непрямими. Не дивлячись на різний рівень повноти включення до складу собівартості об'єкту калькулювання різних видів затрат, загальним до цього підходу є те, що інші різновиди затрат, які відповідно своїй економічній сутності входять до складу поточних затрат, не включаються до складу калькуляції, а входять до складу витрат періоду, який впливає на формування фінансового результату за певний звітний період. В цьому і полягає принципова особливість системи неповної собівартості “директ – костинг” (система обліку прямих затрат).

Найменування “директ – костинг”, яке було введено американським вченим Д. Харрисом в 1936 р., означає облік прямих витрат, але головне в “директ – костингу” – це організація розмежованого обліку змінних і постійних затрат і використання його переваг в цілях підвищення ефективності управління. На перших етапах практичного використання цієї системи до складу собівартості, яка вираховувалась лише по змінним затратам, включались тільки прямі затрати, а всі непрямі – списувались безпосередньо на фінансові результати. У зв'язку з вищезазначеним, загальна сума змінних затрат співпадала з сумою прямих затрат, що знайшло своє відтворення у назві системи. В даний період часу “директ – костинг” передбачає включення до складу собівартості не тільки частину прямих змінних затрат, але й частину змінних виробничих затрат.

Головною особливістю “директ – костингу”, який базується на розподілі затрат на постійні і змінні, є те, що собівартість промислової продукції розраховується і планується тільки в частині змінних затрат. Постійні витрати обліковуються на окремому рахунку і з певною періодичністю списуються в дебет рахунку фінансових результатів.

Постійні затрати не включаються до складу собівартості виготовленої продукції, а як витрати звітного періоду зменшують суму прибутку до оподаткування того періоду, в якому вони мали місце. За змінними затратами